

Till Harbo, Östervåla och Sala gruvby

Upplands fornminnesförenings årsmöte och vårutflykt 1956

Vid vårutflykten söndagen 3 juni 1956 besökte Upplands fornminnesförening minnesrika platser i Västmanlands län. Deltagareantalet var som vanligt stort, över 300 personer. Vid Harbo hembygdsgård, det första uppehållet på färden, hälsade fornminnesföreningens ordförande, landshövding Georg Andrén, utflyktsdeltagarna. Harbo hembygdsförenings ordförande, kyrkoherde Heribert Bergvik, redogjorde för Harbo socken och dess hembygdsgård. Sedan amanuens Anna-Märta Berg i korthet talat om de olika byggnaderna och deras samlingar gavs var och en tillfälle att närmare beskåda parstugan från Risänge med vidbyggd källarstuga, portluder, bodar samt den kulturhistoriskt intressanta laggarboden, inrymd i torpstugan från Järpen.

Från Harbo fortsatte färden till Aspnäs, vars märkliga gårdskyrka gjorde starkt intryck på deltagarna, liksom den vida parken i vårfager blomningskrud. Från herrgårdstrappan välkomnade Aspnäs' ägare, direktör och fru Bengt Sandström, och inviterade samtliga deltagare till kaffe. Men innan detta intogs ägde årsmötesförhandlingarna rum under landshöv-

Bild 1. Deltagarna i vårutflykten 1956 samlade vid Harbo hembygdsgård.

Bild 2. Från fornminnesföreningens årsmötesförhandlingar vid Aspås i Östervåla.

dingens ordförandeskap. Minnesord uttalades över under året bortgångna föreningsmedlemmar, styrelse- och revisionsberättelser upplästes och godkändes, val av styrelseledamöter förrättades m. m. Till föreningens hedersledamöter utsågos f. förste bibliotekarien fil. dr Arvid Hj. Uggla, Uppsala, och fil. dr Herbert Rettig, Skånellaholm. Föreningens förtjänstmedalj tilldelades f. rektorn agronom Wilhelm Mattsson, Väddö, intendent Henning Österberg, Sundbyberg, och fru Iris Ekman, Värmdö. Efter den gemensamma kaffedrickningen berättade landsantikvarie Sundquist för en ivrigt lyssnande skara om gårdskyrkans uppgift och byggnadshistoria.

Sedan landshövdingen framfört de närvarandes tack till herrskapet Sandström för charmant värdskap var det tid att lämna det vackra och minnesrika Aspås. I Östervåla kyrka intogs platserna alltunder det att kantor Sven von Knorring spelade på den berömda Strandorgeln från

Bild 3. Fru Iris Ekman, Värmdö, mottar av landshövding Andrén fornminnesföreningens förtjänstmedalj.

år 1825. T. f. kyrkoherde Fritz Walfridsson redogjorde för kyrkan och de olika byggnadsskeden, som avspeglas i densamma. Landsantikvarien demonstrerade de medeltida målningar, som framtagits vid restaureringen 1952—1953.

Ytterligare ett uppehåll gjordes i Östervåla, nämligen vid socknens hembydsgård, den s. k. Märtsbogården. Målarmästare J. E. Themnér berättade om hembydsgårdens tillkomst och om de många olika byggnader, som ingå i densamma. Med stort intresse togo alla sedan del av husens inre och många passade på att med kamerans hjälp föreviga den tilltalande miljön och de i övrigt tacksamma motiv som här gavs.

Vid Sala gamla gruvby mötte folkskolläraren fil. kand. Assar Jansson, vars redogörelse för de historiska fakta som känns om 1500-talets gruvstad i hög grad uppskattades. Vid en rundvandring demonstrerades de under sommaren 1955 frilagda grunderna till gruvbyns bostäder.

Bild 4. Folkskollärare Assar Jansson demonstrerar lämningarna efter Sala gamla gruvby.

På Sala Stadshotell intogs slutligen gemensam middag. Landshövding Andrén hyllade de nya hedersledamöterna och medaljörerna och framförde ett tack till alla dem som medverkat vid dagens utflykt. För hedersledamöterna talade dr Uggla och för medaljörerna intendent Österberg. Ordföranden i Sala stadsfullmäktige komminister Bertil Elgstedt uttryckte Sala stads glädje över fornminnesföreningens besök i Sala och för det intresse som visats den gamla gruvbyn.